Dubartoota Yeroo Murtaa'af Haraama ta'an	
1-Obboleetti niitii (obboleetiwwan lama yeroo tokkotti fuudhu)	5-Dubartiin Mushrika taate hanga Muslima taatu
2-Niitii fi Adaadaa ishii ykn ishii fi haboo ishii altokko fuudhu	6- Dubartii Zinaa raawwatte hanga tawbattuu fi ulfa irraa qulqulluu ta'uu garaan ishii hanga mirkanaa'utti
3-Niiti dhiira biraa ykn iddaa* keessa tan jirtu	7-Dubartii Muhrim** taatee hanga ihraama hiiktutti
4-Dubartii si'a sadii hiikkamte	8-Osoo isa jala dubartoonni afur jiranuu tan shanaffaa fuudhu-

Gaaâ€™ila Islaamaa-Lakk.3.3

Description

Muharramaat-(Dubartoota Fuudhun Haraama taâ€™an)-kutaa-3ffaa
Kutaa dabre keessatti dubartoota soddummaan yeroo hundaa haraama taâ€™anii fi dubartoota yeroo murtaaâ€™af haraama taâ€™an ilaalle turre. Harâ€™as itti fufuun rammaddi dubartoota yeroo murtaaâ€™af haraama taâ€™an ni ilaalla. Akka dubbistootaaf salphatuuf wanti hanga ammaa ilaalle gabateen qophaaâ€™e jira. Linkii gara dhumaa jiru tuquun buusun ni dandaâ€™ama. Mee itti haa fufnu kutaa darbee irraaâ€¦

Yeroo Murtaaâ€™af (Muraasaaf) Dubartoota Fuudhun Haraama Taâ€™an
3-Niiti nama biraa yookiin dubartii yeroo turtii (iddaa) keessa jirtu
Dubartii nama biraatti heerumtee fi niiti isaa taatee osoo jirtuu fuudhun haraama. Sababni isaas, kabajaa fi bishaan saalaa dhiirsa ishii eeguuf jecha isaan fuudhun dhoowwamaadha. Akkasumas, dubartii hiikkamte iddaa keessa jirtu fuudhun hin taâ€™u. Iddaa jechuun duâ€™a dhiirsaatiin booda ykn erga wal hiikanii booda, dhiira biraatti heerumuun dura **yeroo murtaaâ€™a dubartiin itti turtuu**dha. Fakkeenyaf, dubartiin hiikkamte nama biraatti heerumun dura heeydi (laguu) sadii arguu qabdi. Kanaafu, dubartiin niiti nama tokkoo taatee osoo jirtu ykn iddaa keessa osoo jirtuu fuudhun ykn nikaah hidhachuun haraama. Rabbiin ni jedha:

﴿وَٱلۡمُحۡصَنَٰتُ مِنَ ٱلنِّسَآءِ إِلَّا مَا مَلَكَتۡ أَيۡمَٰنُكُمۡۖ﴾

â€œ**Kan harki keessan dhuunfate malee dubartoota irraa kanneen heeruman** [isin irratti haraama].â€• Suuratu Niisa 4:24

Kana jechuun dubartoota heerumanii nikaah ofirraa qaban fuudhun isin irratti haraama. Garuu wanti kanarraa adda taâ€™uu dubartoota harka keessan keessa jiraniidha. Kana jechuun osoo kaafirotaan walitti duulanuu dubartoota heeruman kan yeroo waraanaa qabaman (boojiâ€™amaan) fuudhun dhoowwamaa miti. Dubartoonni yeroo waraanaa qabaman iddaan isaanii yoo xumurame fuudhun ni dandaâ€™ama. Iddaan isaanii heeydi (laguu) tokko arguudha. Ragaan kana (Sahiih Musliim 1456 ilaalun

ni dandaâ€™ama). Asitti gaafin akkana jedhuu kaâ€™uu dandaâ€™a. â€œDubartoota kaafirootaa heerumanii yeroo waraanaa boojiâ€™aman fuudhun akkamitti hayyamamaa? Kuni zulmii hin taâ€™uu?â€• jechuun gaafataan gaafachuu dandaâ€™a. Deebiin isaa karaa lamaani:

1ffaaâ€“ Nama Islaamatti duulu fi karaa Rabbii irraa namoota deebisu ajjeesun hayyamamaadha. Kanaafu, lubbuun isaa akka ajjeefamtu yoo hayyamame niiti isaa fuudhun san caalaa kan hayyamamuudha.
2ffaaâ€“ Kaafiroonni dubartoota Musliima yoo boojiâ€™an (qaban) wanta badaa irratti raawwachuun isaan miidhu. Kanaafu, haqni haqa waan taâ€™eef dubartoota kaafirotaas fuudhun wanta Islaamni hayyamuudha

Gocha Irraa dheessu qaban: yeroo ammaa ummata keenya keessa dubartoota nikaah ofirraa qaban fuudhun wanta babalâ€™atee jiruudha. Osoo dhiirsi nikaah irraa hin buusin dubartiin takka dhiira biraatti heerumti. Kuni daangaa Rabbii darbuu fi adabbii cimaaf of saaxiludha. Kanaafu, dhiiraa fi dubartiin gocha akkanaa irraa of qusachuu qaba. Dhiirsi jalqabaa erga nikaah irraa buuse booda nama lammataatti heerumu dandeessi. In sha Allah gara fuunduraatti Xalaaqa (nikaah buusu) keessatti balâ€™innaan ilaalla.

4-Dubartii siâ€™a sadii hiikkamteâ€“ dhiirri niiti isaa siâ€™a tokko hiikee yeroo lammataaf walitti deebiâ€™u dandaâ€™u. Ammas yeroo lammaffaaf yoo wal hiikan, walitti deebiâ€™u dandaâ€™u. Garuu yeroo sadaffaaf wal hiiknaan, dubartiin suni hanga dhiira biraatti heerumtutti walitti deebiâ€™u hin dandaâ€™an. Rabbiin (Subhaanahu wa taâ€™aalaa) ni jedha:

فَإِن طَلَّقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهُۥ مِنۢ بَعۡدُ حَتَّىٰ تَنكِحَ زَوۡجًا غَيۡرَهُۥۗ فَإِن طَلَّقَهَا فَلَا
جُنَاحَ عَلَيۡهِمَآ أَن يَتَرَاجَعَآ إِن ظَنَّآ أَن يُقِيمَا حُدُودَ ٱللَّهِۗ وَتِلۡكَ حُدُودُ ٱللَّهِ
يُبَيِّنُهَا لِقَوۡمٖ يَعۡلَمُونَ ٢٣٠

â€œYoo [hiikkaa sadaffaa] ishii hiike, san booda hanga dhiirsa biraatti heerumtutti isaaf hin hayyamamtu. Yoo inni (dhiirsi lammataa) ishii hiike, daangaa Rabbii eeguu isaanii yaadnan isaan lamaan yoo walitti deebiâ€™an badiin isaan irra hin jiru. Kuni daangaawwan Rabbii kan Inni ummata beekaniif ibsuudha.â€• Suuratu Al-Baqarah 2:230

â€œ**daangaa Rabbii eeguu isaanii yaadnan isaan lamaan yoo walitti deebiâ€™an badiin isaan irra hin jiruâ€•** kana jechuun haqa walii ni eegna, wanta badaa duraan akka addaan baanuf sababa taâ€™e ni jijjira jedhanii yoo yaadan, walitti deebiâ€™u dandaâ€™u. Garuu haqa walii kan hin eegnee fi waliin jireenyi akkuma duraanii badaa ni taâ€™a jedhanii yoo yaadan, walitti deebiâ€™un isaaniif badiidha.

5-Dubartii Mushrika taate hanga Musliima taatuâ€“ dubartii mushrika taate fuudhun dhiira Musliimaa irratti haraama. Kana jechuun dubartii taabota gabbartu yookiin saâ€™a, urjiilee, aduu,

jiâ€™aa fi kkf gabbartu. Akkasumas, Jiraachu Rabbiitti tan hin amanne. Tan akka shuyuâ€™iyyiin (Koominist), ateezimii fi tan Islaama irra duubatti deebite (murtaddii) fuudhun hin taâ€™u[1]. Haaluma wal fakkaatun dubartiin Musliimaa dhiira mushrikaatti hin heerumtu. Rabbiin ni jedha:

تَنكِحُوا۟ ٱلْمُشْرِكَٰتِ حَتَّىٰ يُؤْمِنَّ ۚ وَلَأَمَةٌ مُّؤْمِنَةٌ خَيْرٌ مِّن مُّشْرِكَةٍ وَلَوْ أَعْجَبَتْكُمْ ۗ وَلَا
ٱلْمُشْرِكِينَ حَتَّىٰ يُؤْمِنُوا۟ ۚ وَلَعَبْدٌ مُّؤْمِنٌ خَيْرٌ مِّن مُّشْرِكٍ وَلَوْ أَعْجَبَكُمْ ۗ أُو۟لَٰٓئِكَ يَدْعُونَ
ٱلنَّارِ ۖ وَٱللَّهُ يَدْعُوٓا۟ إِلَى ٱلْجَنَّةِ وَٱلْمَغْفِرَةِ بِإِذْنِهِۦ ۖ وَيُبَيِّنُ ءَايَٰتِهِۦ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٢١﴾

â€œ**Hanga isaan amananiitti dubartoota mushriikaa hin fuudhinaa. Odoma isheen isin gammachiifteeyyuu gabritti muâ€™iminaatu mushrika caala. Yoo amanan malee dhiira mushrikaattis [dubartii teessan] hin heerumsiisinaa. Odoma inni isin gammachiiseyyuu gabricha muâ€™minaatu mushrika irra caala. Warri suni gara ibiddaatti waamu; Rabbiin immoo hayyama Isaatiin gara Jannataa fi araaramaatti waama. Akka xinxallaniif jecha aayatota Isaa namootaaf ibsa.â€•** Suuratu al-Baqarah 2:221

6- Dubartii Zinaa raawwatte hanga tawbattuu fi garaan ishii ulfa irraa qulqulluu taâ€™uu hanga mirkanaaâ€™uttiâ€“ Dhiirri Musliimaa tokko dubartii zinaa (sagaagalummaa) hojjachuun ishii irratti mirkanaaâ€™e ykn ragaan ishirratti argame ykn sagaagalummaan beekkamte fuudhun isarratti haraama. Akkasumas, dubartiin Musliimaa dhiira zinaa raawwatetti heerumuun hin hayyamamu. Garuu yoo tawbaa dhugaa tawbatan wal fuudhu dandaâ€™u. Rabbiin ni jedha:

ٱلزَّانِى لَا يَنكِحُ إِلَّا زَانِيَةً أَوْ مُشْرِكَةً وَٱلزَّانِيَةُ لَا يَنكِحُهَآ إِلَّا زَانٍ أَوْ
مُشْرِكٌ ۚ وَحُرِّمَ ذَٰلِكَ عَلَى ٱلْمُؤْمِنِينَ ﴿٣﴾

Dhiirri zinaa (sagaagalummaa) raawwate dubartii zinaa raawwatte yookiin mushrika taate malee hin fuudhu. **Dubartiin zinaa raawwattes dhiira zinaa raawwate yookiin mushrika taâ€™e malee namni biraa ishii hin fuudhu. Suni warroota amanan irratti dhoorgamee jira**.â€• An-Nuur 24:3

Dubartii zinaa (sagaagalummaa) raawwatte fuudhuf sharxiin (ulaagaaleen) lama guuttamu qabu:
1ffaaâ€“ Dubartiin dhugaan zinaa irraa tawbachuu qabdi. Kana jechuun hojii zinaa irraa buqqaâ€™uun gara Rabbii deebiâ€™uu, gaabbu fi gara fuunduraatti hojii gadhee kanatti deebiâ€™u dhiisudha. Balâ€™innaan â€œZINAA IRRAA AKKAMITTI TAWBATANII?â€• barruu jettu ilaalun ni dandaâ€™ama.
2ffaaâ€“ Heeydii (marsaa laguu) tokkoon garaan ishii ulfa irraa qulqulluu taâ€™uu mirkaneefachu. Kana jechuun hojii fokkuu kana booda dhiiga heeydi arguun ulfa irraa qulqulluu taâ€™u. Yoo kanniin lamaan guutte fuudhun ni dandaâ€™ama.

Sababni dubartii zinaa irraa hin tawbannee fuudhun dhoowwameef, firaasha dhiirsa ishii balleessu irraa hin gortu. Kana jechuun namuma argite ofitti seensisuun wanta badaa waliin raawwatti. Ergasii ilmi dhalatu sanyii nama biraatin kan walitti makame taâ€™a. Kuni immoo sanyii balleessudha. Akkasumas, jaalalli fi rahmanni isaan jidduudhaa ni bada. Dhiira zinaa raawwatutti heerumuniis akkasuma badaadha. Rabbiin ni jedha:

﴿ٱلْخَبِيثَٰتُ لِلْخَبِيثِينَ وَٱلْخَبِيثُونَ لِلْخَبِيثَٰتِ ۖ وَٱلطَّيِّبَٰتُ لِلطَّيِّبِينَ وَٱلطَّيِّبُونَ لِلطَّيِّبَٰتِ ۚ﴾

â€œ**Dubartoonni badoon dhiira badoofi, dhiironni badoonis dubartoota badoof taâ€™u. Dubartoonni gaariin dhiirota gaariif, dhiironni gaariinis dubartoota gaariif taâ€™u.**â€• Suuratu An-Nuur 24:26

Garuu lamaan isaanitu yoo tawbatan badaa (Khabiisa) taâ€™uun isaan irraa haaqama. Sababni isaas, tawbachuu fi hojii gaggaarii hojjachuun hojii badaa darbe namarraa haaqa. Namni suni gaarii taâ€™a. Akka fakkeenyatti Sahaabota Nabiyyi (SAW) ilaalun ni dandaâ€™ama. Isaan keessaa yeroo Jaahiliyyah (Wallaalummaa) nama daaâ€™ima ofii ajjeese fi zinaa raawwate jira. Garuu yeroo Islaamni dhufu tawbachuun dhalootaaf fakkeenya gaarii taâ€™anii jiru. Kanaafu, namni hojii fokkuu kana raawwate dhugaan tawbachuu fi hojii gaggaarii hojjachuun xurii zinaa irraa of qulqulleessu dandaâ€™a.

7-Dubartii Muhrim taatee hanga ihraama hiiktuttiâ€“ kana jechuun dubartiin takka hajjii hajjuuf ihraamatti yoo seente, hajjii xumuruun hanga ihraama hiikkattutti ishii fuudhun hin taâ€™u. Akkasumas, dhiirri hajjiif ihraamatti yoo seene, hanga ihraama hiikkatutti dubartii takka hin fuudhu. Ragaan kanaa, Hadiisa Usmaan bin Affaan gabaase keessatti Ergamaan Rabbii (SAW) akkana jedhan:
Ù„Ø§ÙŽ ÙŠÙŽÙ†Ù’ÙƒÙ•ØÙ• Ø§Ù„Ù’Ù Ù•ØÙ’Ø±Ù•Ù Ù• ÙˆÙŽÙ„Ø§ÙŽ ÙŠÙ•Ù†Ù’ÙƒØÙ• ÙˆÙŽÙ„Ø§ÙŽ ÙŠÙŽØ®Ù’Ø·Ù•Ø¨Ù•
â€œ**Muhrimni mataa ofiiti hin fuudhu, hin heerumsisuu, hin kaadhimatus**.â€• Sahiih Muslim 1409
Muhrima jechuun nama sirna Umraa ykn Hajjiitti seenedha. â€œHin kaadhimatuâ€• dubartii takka fuudhaf hin kadhatu.

8-Osoo isa jala dubartoonni afur jiranuu tan shanaffaa fuudhu- namni dubarti afur of jalaa qabu, dubartii shanaffaa fuudhu hin dandaâ€™u. Rabbiin (Azza wa Jalla) hanga afuri hayyame. Afuri ol fuudhun hin hayyamamu. Nabiyyiin (SAW) afuri ol kan fuudhef waan isaaf qofa hayyamameefi. In sha Allah, gara fuunduratti dubartoota baayâ€™isuu jalatti balâ€™inaan ilaalla.

Guduunfaa
âž¥Dubartoonni yeroo murtaaâ€™af haraama taâ€™an hanga sababni isaan fuudhu irraa nama dhoowwu kaâ€™utti isaan fuudhun haraama. Yoo sababni suni kaâ€™e, isaan fuudhun ni dandaâ€™ama. Fakkeenyaf, dubartii nama biraatti heerumte fi nikaah ofirraa qabdu fuudhun haraama. Garuu yoo nama saniin addaan baate fi nikeenyi ishirraa buâ€™e, ishii fuudhun ni dandaâ€™ama.
âž¥Dubartiin takka dhiira tokkorraa erga hiikkamte booda yeroo muraasaf turuu qabdi. Kunis iddaa jedhama. Hanga yeroo turtii (iddaa) xumurtuutti nama biraatti hin heerumtu.
âž¥Dubartiin siâ€™a sadii hiikkamte hanga dhiira biraatti heerumtutti dhiirri jalqabaa ishii fuudhu hin dandaâ€™u.

âž¥Dubartiin mushrika taate hanga Musliima taatutti fuudhun hin dandaâ€™amu. Mushrika jechuun nama sanama (taabota), urjiilee, aduu fi kkf gabbaruudha.
âž¥Dubartii zinaa raawwatte hanga zinaa irraa tawbattuu fi garaan ishii ulfa irraa qulqulluu taâ€™uu hanga mirkanaaâ€™utti fuudhun hin dandaâ€™amu. Haaluma wal fakkaatun dhiira zinaa raawwate hanga dhugaan tawbatutti itti heerumuun hin dandaâ€™amu.
âž¥Dubartiin sirna hajjii irra jirtuu hanga hajjii xumurtutti hin heerumtu. Dhiirris sirna hajjii hanga xumurutti hin fuudhu, hin heerumsiisu, hin kadhatu.
âž¥Osoo dubartoonni afur isa jala jiranuu dubartii shanaffaa fuudhu hin dandaâ€™u.

Gabatee Dubartoota Fuudhun haraama taDownload

Kitaabban Wabii
[1] al-Fiqhul Waadih â€“ Jiildi 2-fuula 81, Dr.Muhammad Bakr Ismaaâ€™il
Sahih Fiqhu Sunnaah -Jiildi 3 -fuula-90-96, Abu Maalik
Concise Presentation of the Fiqhâ€“ fuula 395-396

Date Created
December 20, 2018
Author
admin